

IRODÀLIES

ALBERT ROIG, albertroig.bondia.ad

La professionalització de la política

Feia temps que tenia ganes d'escriure sobre el grau de professionalització de la política i els polítics a casa nostra. La veritat és que no sabia com fer-ho sense que ningú se sentís al·ludit ni ofès ni res de tot plegat, i sobretot, sense que considerés que dono lliçons a ningú. Les línies que vénen a continuació no volen ser res de tot això, sinó unes simples reflexions a partir de l'observació, si voleu superficial, de l'activitat política que es desenvolupa a casa nostra i dels seus principals protagonistes, és a dir, els polítics. Vagi també d'entrada que allò que em va acabar d'empènyer a escriure aquestes ratlles van ser les paraules inicials del discurs que el candidat a la reelecció pel Partit Liberal, Albert Pintat, va fer davant la seva militància el dia del congrés que el va escollir, quan en referència a l'oposició va afirmar que s'havia instaurat "professionalitzat", va dir una manera de fer corrosiva. L'ús de la paraula *professionalitzat* va acabar de decidir-me.

Els que em coneixeu sabeu que sóc andorrà d'adopció, però amb els mateixos drets i deures que el meu fill de dos anys i escaig, un andorrà de naixement. Els meus orígens són catalans i durant molts anys allí he format part de diferents projectes associatius i polítics, però tots ells amb un mateix objectiu. També durant molts anys vaig anar compaginant la meua vida laboral amb el meu compromís de país a través d'un partit polític. I va arribar un dia, amb l'evolució normal de la vida, en què vaig haver de triar entre exercir la meua professió—per la qual els meus pares hi havien dedicat molts esforços i diners— o dedicar-me plenament, totes les hores del dia, al projecte de país amb el qual em sentia plenament identificat. És a dir, vaig fer de la política la meua professió. Suposo que a molt pocs de vosaltres us deo interressar la meua vida, però explico aquesta etapa tan important de la meua existència—mai res va tornar a ser el mateix després d'aquella decisió— perquè serveixi de base i situació per al que vull escriure a continuació.

Andorra, és cert, és un país petit, amb poc més de 80.000 habitants, dels quals poc més de 20.000 tenen pleni-

tud de drets polítics. Però aquestes xifres migrades no dificulten que hi hagi una gran quantitat d'institucions i de càrrecs que requereixen una dedicació plena, impossible de compaginar amb altres tasques laborals. Evidentment, aquí no hi ha res a dir: els qui tenen responsabilitats governamentals, s'hi dediquen al cent per cent, no pot ser d'una altra manera, i deixen la seva tasca laboral o bé en mans de gestors—si es tracta d'empresaris— o bé demanen una excedència laboral, que si l'empresari de torn vol, els la concedeix.

El polític té una feina que li ha estat encarregada pel votant, i per tant, per la societat. És igual si està al poder o a l'oposició

De la mateixa manera que en una societat els accionistes passen comptes, els ciutadans també els passen cada 4 anys

Però això només passa amb els responsables polítics que manen. És igual si són de dretes o d'esqueres, si són comuns o són nacionals, només els polítics que han estat triats per governar tenen la possibilitat de, durant almenys quatre anys, deixar *temporalment* la seva feina i dedicar-se plenament a allò per què el poble els ha triat. I tot i així, no tothom, ja que en el món comunal la majoria de consellers han de trobar la manera de fer compatible el món laboral amb el polític. L'oposició, és igual, sigui quina sigui, no pot professionalitzar-se perquè els recursos econòmics per dedicar-se a les responsabilitats per les quals els ha triat la població no són suficients.

I aquesta situació potser era vàlida molts anys enrere, quan el país era molt més petit, quan les exigències legislatives potser eren menors... però en aquests moments això ja és inviable: si un conseller—comunal o general, a l'oposició o al Govern— vol fer la seva feina al cent per cent i amb garanties d'èxit, li és impossible, ja que li és invia-

ble conciliar la seva vida política i la laboral, i ja no diguem la familiar. Només qui ostenta el poder ho pot fer, i fins i tot amb el consegüent desgast empresarial o de la professió d'origen. En podria posar molts exemples, però segur que me'n deixaria tants que preferixo obviar-los. Quantes vegades hem sentit algun polític amb càrrec que, un cop passats els quatre anys de legislatura, ha expressat la seva satisfacció de tornar a ser un ciutadà del carrer, perquè així pot dedicar-se de nou a la seva empresa, que havia quedat pràcticament en *standby* mentre ell feia de polític.

I, en aquesta argumentació que he fet fins ara, només parlo dels que tenen la flexibilitat de poder deixar o aparcar la seva feina per dedicar-se a la política. Són, en una gran majoria, polítics que a més tenen la seva empresa, o que exerceixen professions liberals en un despatx on hi ha més socis o que són treballadors de l'administració i poden demanar excedència..., però en cap cas, o molt poques vegades, hi trobem treballadors assalariats o obrers; a aquests, per les condicions que es donen en l'actualitat, se'ls té prohibit l'accés a la política—i perdoneu-me aquesta expressió tan categòrica—. I en aquestes condicions, crec sincerament que és impossible fer política al nostre país, impossible que la gestió de la cosa pública sigui cosa de tots.

I en aquest estadi és quan ens trobem amb un únic partit polític que, vistes les condicions actuals, ha entès que per exercir bé la seva feina ha de tenir polítics que s'hi dediquin íntegrament. I quan dic bé no vull que ningú se m'enfadi, ja que el que vull dir és que té, sense cap mena de dubte, la possibilitat de fer amb més dedicació la tasca encomanada per l'electorat. El Partit Socialdemòcrata ja va entendre fa anys que necessitava *alliberar* alguns dels elegits per dedicar-se plenament a la seva tasca de consellers a l'oposició. Recordo que quan els socialdemòcrates van fer aquest pas, el de professionalitzar alguns dels seus càrrecs, van ser durament criticats per moltes veus dels seus opositors, que fins i tot els *acusaven* de traslladar models forans a la praxi política andorrana, com si fos

un gran pecat. Però el temps els ha donat la raó, a l'oposició, i ja són també moltes altres veus dels mateixos contrincants, de les files liberals, que a les acaballes d'aquesta legislatura reconeixen l'encert dels socialdemòcrates en aquest terreny i lamenten que el seu partit o grup parlamentari no hagi fet el mateix. Segurament, si hagués estat així molts dels problemes de coordinació amb els quals s'ha trobat el Govern amb el seu grup parlamentari i el seu partit s'haurien pogut evitar.

Des del meu punt de vista, el polític té una feina que li ha estat encarregada pel votant, i per tant, per la societat que representa. És igual si està a l'oposició o si està al poder, el polític és un assalariat del poble que l'ha elegit per gestionar—o controlar en funció del lloc a què el situen els vots—els recursos públics, i per tant, s'hi ha de dedicar amb plenitud, totes les hores del dia, perquè si no és impossible que pugui fer bé la seva feina. I de la mateixa manera que en una empresa privada els socis o accionistes passen comptes als seus treballadors, la societat són els accionistes d'aquesta gran empresa que és el país, i per tant, passen comptes cada quatre anys. I igual que l'empresari ha de donar les eines i les hores al treballador per poder fer la feina que li encarrega i el remunera per fer-la, el polític també ha de poder ser avaluat havent tingut les mateixes oportunitats, pel que fa a recursos. Si no és així, estem fent un frau a la societat, perquè els nostres polítics—oposició o majoria, tant se val—no poden exercir les seves funcions amb plenitud de drets i de deures.

Amb el que ja no em poso és en el grau de professionalització, és a dir, si han de ser dos, quatre, deu o la seva totalitat els consellers *alliberats*. I tampoc amb la regulació d'aquesta professionalització, és a dir, evitar els abusos i vicis que sovint veiem en altres institucions, altres estats o fins i tot institucions supraprestatals veïnes. Però per això estan les lleis. La nostra salut democràtica ho agrairà, ja que evitariem que la política la fessin els de sempre, deixaria de ser una tasca reservada a una elit, i passaria a ser una feina amb possibilitat que tothom l'exercís.